

*Царук Наталія,
к.е.н., доцент кафедри обліку і оподаткування
ВП НУБіП України «Ніжинський агротехнічний інститут»*

УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ В ГАЛУЗІ ТВАРИННИЦТВА ШЛЯХОМ АВТОМАТИЗАЦІЇ

Галузь тваринництва, в якій формується близько 30% валового сільськогосподарського виробництва, займає важливе місце в аграрному комплексі економіки України. Її розвиток залишається важливою умовою продовольчої безпеки, сталого соціально-економічного стану держави та істотним резервом експорту сільськогосподарської продукції.

Дієве управління та державне регулювання галузі потребує належного інформаційного забезпечення. Необхідність забезпечення ефективного виробництва продукції тваринництва диктує потребу в удосконаленні обліково-аналітичного забезпечення управління даним процесом. Виробництво продукції тваринництва, облік даного процесу є дискусійними проблемами аграрної економіки.

Важливим етапом удосконалення обліку виробництва продукції тваринництва є його автоматизація. Сучасні комп'ютерні технології дозволять переорієнтувати облік на одержання оперативної інформації, яка необхідна для управління та сприятиме скороченню витрат праці, при обробці первинних і зведених документів.

Облік в сільському господарстві відрізняється від обліку на підприємствах інших галузей, так як це складна система за своєю організацією, має свої унікальні особливості та вимагає певного порядку відображення господарських операцій. Вирішенню цього питання сприяє автоматизація бухгалтерського та управлінського обліку як засобу контролю за діяльністю, а також чітка взаємодія між ними. У сільськогосподарських галузях, на яких найбільше відчутно нестачу висококваліфікованої робочої сили, є досить висока потреба у частковій або повній автоматизації діяльності, яка у сучасних умовах є невід'ємною частиною зростання конкурентної переваги підприємства, адже вона дозволить досить успішно конкурувати з іншими «гравцями» як на вітчизняному так і на світовому ринку. Проте не зважаючи на готовність використання усіх переваг діджиталізації на підприємстві, є декілька перепон, які ускладнюють цю можливість - відсутність доступного за ціною політикою програмного забезпечення та устаткування, низький рівень обізнаності бухгалтерів у питаннях сучасних інформаційних технологій.

Автоматизація сільгосппідприємства складається із автоматизації не лише стандартних розділів бухгалтерського обліку, але й автоматизації обліку таких специфічних ділянок, як оперативний облік виробництва продукції рослинництва, тваринництва, облік орендованих сільськогосподарських земель, кількісно-якісний облік робіт та процесів на елеваторі. Програмне забезпечення дозволяє вести усі ці ділянки у розрізі операторів інформації та документів, які

при цьому використовуються.

Деяка частина інформації при цьому не потребує обов'язкової присутності оператора інформаційних систем (бухгалтера) при складанні необхідних документів.

Подальша трансляція первинних даних в стандартний функціонал програмного забезпечення (як в бухгалтерський, так і в управлінський розділи) дає можливість мінімально уникнути помилок у відображенні обліку господарської діяльності та не потребує спеціального навчання користувачів фінансового відділу досить складним виробничим процесам [2].

Визначимо галузеві особливості програмного забезпечення, та його роль у функціонуванні галузі тваринництва. Враховуючи те, що затрати на вирощування та утримання деяких тварин враховуються у поточному році, а продукція від їх діяльності отримується в наступному звітному році, можемо помітити, що затрати розмежовуються по виробничих циклах. Для управління такою складною організацією необхідна автоматизована система обліку, яка буде враховувати всі тонкощі галузі тваринництва.

Програмне забезпечення для тваринництва розроблене із розумінням організації бухгалтерського обліку на сільськогосподарському підприємстві та порядку ведення господарської діяльності. Воно призначене для обліку виробництва та реалізації продукції тваринництва, а також для ведення обліку біологічних активів [1].

Завдяки впровадженню автоматизованої системи обліку спеціалісти та керівники в галузі тваринництва вже мають можливість: планувати структуру стада та поголів'я тварин; контролювати рух тварин; вести облік витрати кормів; вести облік виробництва та реалізації продукції; розраховувати собівартість продукції; формувати необхідну звітність.

Система забезпечує актуальну оперативну інформацію по основних показниках діяльності, що дозволить керівнику оперативно вносити корективи, відслідковувати та контролювати виконання робіт в тваринництві.

Технології не стоять на місці та розвиваються, займаючи усе більш важливі позиції у сільському господарстві. Такі тенденції призведуть до того, що на заміну дояркам, тваринникам, комбайнерам приходять електронні механізми та програми.

У наш час практично немає місця, куди б ще не проникли переваги сучасних інформаційних технологій. Підприємства усіх галузей у певній мірі вже автоматизовані та здатні вести свою діяльність практично не залучаючи до цього людину. Програмне забезпечення здатне розрізняти найменші зміни у тих чи інших процесах, та реагувати на ці зміни. Високі технології дозволяють на тваринницьких, птахівницьких та зернових фермах використовувати спеціальні датчики, які стежать за поведінкою худоби, температурою тіла тварин, їх місцезнаходженням - як зовні, так і у будь-якому приміщенні. Спеціальні прилади та програми дозволяють отримувати оперативну інформацію. Усе робиться автоматично із урахуванням як зовнішніх, так і внутрішніх факторів й

чинників. Інформація від усіх приладів оперативно надходить до оператора, обліковця та управлінського персоналу, де дозволяє у короткі терміни прийняти якісні та оперативні рішення, які матимуть значний вплив на економічний мікроклімат господарюючого суб'єкта. Документи створюються автоматично, якісно та швидко, та вибудовують усю структуру бухгалтерського обліку, поєднуючи окремі елементи у один, та формуючи комплексну і цілісну інформацію про діяльність підприємства.

На жаль, поки що не кожне підприємство має можливість використовувати переваги технічного прогресу через їх високу вартість. Однак, висока дохідність галузі та незаперечні переваги автоматизованого обліку і виробництва дозволяють припустити, що з часом керівництво сільськогосподарських підприємств буде все більше інвестувати в сучасні технології, що, беззаперечно, є основним шляхом підвищення конкурентоздатності в умовах мінливої ринкової кон'юнктури.

Список використаних джерел:

1. Микульський В. С. Галузеві особливості організації автоматизованого обліку на сільськогосподарському підприємстві. Облік і фінанси. 2019. № 4. С. 37-44.
2. Зелінська О., Сухоцька С. Використання сучасних інформаційних технологій в агропромисловому комплексі. Галицький економічний вісник. 2016. № 2 С. 142-148.
3. Гончаренко Н.В. Організація первинного обліку біологічних активів у тваринництві. Облік і фінанси АПК. 2007. № 11-12. С. 22-30.

***Чередниченко Олександра**
студентка групи БА-231*

***Іванько Анатолій**
д. е. н., професор,
професор кафедри менеджменту та аграрної економіки
ВП НУБіП України «Ніжинський агротехнічний інститут»*

КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ АГРАРНОГО ПІДПРИЄМСТВА: КЛЮЧОВІ ЧИННИКИ ТА РІЛЬ МАРКЕТИНГУ

У сучасних умовах, коли ринок сільськогосподарської продукції стає все більш насиченим, а вимоги споживачів зростають, конкурентоспроможність стає вирішальним чинником для виживання та розвитку аграрних підприємств.

Враховуючи, що поняття конкурентоспроможності аграрних підприємств трактується вченими неоднозначно, будемо розуміти під ним здатність аграрного підприємства успішно конкурувати на ринку, досягати стабільних прибутків та задовольняти потреби споживачів.

На конкурентоспроможність аграрного підприємства впливає цілий ряд чинників. В економічній літературі існує різна їх класифікація, які узагальнено можна поділити на зовнішні та внутрішні, а точніше – на керовані (тобто суб'єкт